

Franciszek Szelaąg

1907–1973

Wydział Towaroznawstwa Akademii Ekonomicznej w Poznaniu wiele zawdzięcza Doktorowi Franciszkowi Szelaogowi. Zmarł nagle w czasie podróży do Jugosławii 27 lipca 1973 roku. Jego szeroka wiedza chemiczna i niezwykle zaangażowanie w pracy badawczo-naukowej oraz dydaktycznej przyczyniły się do rozwoju towaroznawstwa jako nauki oraz do uzyskania przez nie właściwej rangi wśród nauk przyrodniczych i ekonomicznych. Doktor Franciszek Szelaąg wyszedł ze szkoły znakomitego chemika organika prof. Jerzego Suszki. Jako chemik potrafił z całą dociekliwością kontynuować przyrodniczy model towaroznawstwa, tak efektywnie rozpoczęły w latach międzywojennych w WSH w Poznaniu.

Franciszka Szelaoga poznałam jako asystenta prowadzącego zajęcia z chemii organicznej w Katedrze Chemii Organicznej Uniwersytetu Poznańskiego. Był doskonałym dydaktykiem, zawsze życzliwy i wyrozumiały w stosunku do kierowanych przez siebie studentów. Niezwykle prawy w swoich przekonaniach, nie miał jednak łatwego życia po II wojnie światowej. Mimo niewątpliwych zasług i predyspozycji do samodzielnego pracownika naukowego był, niestety, odsuwany od należnych mu tytułów i wyróżnień.

Urodził się 30 września 1907 roku we wsi Donatowo w powiecie kościańskim. Po maturze w roku 1926 rozpoczął studia chemiczne na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Poznańskiego, uzyskując w roku 1933 tytuł magistra filozofii z zakresu chemii. Doktorat otrzymał na podstawie pracy: *Z badań nad stereochemicznym przekształceniem karbinolowego atomu węgla alkaloidów kory chinowej*, wykonanej pod kierunkiem prof. Suszki. W latach 1931–1937 prowadził zajęcia z chemii organicznej w Zakładzie Chemii Organicznej Uniwersytetu Poznańskiego. W czasie studiów pracował w Fabryce Superfosfatu Dr Roman May w Poznaniu. W roku 1937 przeniósł się do Zjednoczonych Zakładów Materiałów Wybuchowych i Azotu w Łaziskach Górnych, gdzie prowadził badania nad rafinacją i hydrogenizacją tłuszczów roślinnych i zwierzęcych.

W czasie wojny był bardzo aktywny jako działacz za granicą. Brał udział w kampanii wrześniowej i przekroczył granicę węgierską. Z Budapesztu w styczniu 1940 roku udał się do Francji, gdzie pracował w charakterze referenta w dziale ekonomicznym w Biurze Prezydium Rady Ministrów Rządu Polskiego na Emigracji. W tym samym

roku przeniósł się do Wielkiej Brytanii, gdzie – pozostając w Biurze Prezydium Rady Ministrów – objął stanowisko zastępcy dyrektora tegoż Biura oraz zastępcy szefa gabinetu premiera Stanisława Mikołajczyka. Funkcję tę pełnił do końca listopada 1944 roku. Później, aż do utworzenia Rządu Jedności Narodowej, pracował na stanowisku kierownika Wydziału Administracyjnego. Do służby w Ministerstwie Spraw Zagranicznych został przyjęty 7 sierpnia 1945 roku, w charakterze I sekretarza Ambasady RP w Londynie. W marcu 1946 roku został mianowany radcą Ministerstwa Spraw Zagranicznych, z przydziałem do Wydziału Brytyjskiego. Po powrocie do Polski i zwolnieniu się na własną prośbę z Ministerstwa, objął w roku 1946 stanowisko referenta-towaroznawcy w Centrali Importowo-Eksportowej Chemikaliów i Aparatury Chemicznej sp. z o.o. w Warszawie. 1 czerwca 1948 roku został kierownikiem Katedry Towaroznawstwa i Technologii Akademii Handlowej w Poznaniu z tytułem zastępcy profesora. Katedrą tą kierował do roku 1961. W latach 1949/1950–1950/1951 pełnił funkcję prorektora, a w okresie 1954/1955–1957/1958 – funkcję dziekana Wydziału Towaroznawstwa.

Wniosek Franciszka Szeląga z roku 1953 do Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej, przygotowany na polecenie prof. Zbigniewa Zakrzewskiego (prorektora ds. nauki), w którym występował o nadanie mu tytułu samodzielnego pracownika naukowego, oraz wniosek z roku 1964 o przyznanie tytułu docenta mianowanego zostały, z przyczyn pozanaukowych, załatwione odmownie już w samej Uczelni. Za Doktorem Szelągiem bowiem „szła” jego działalność w czasie wojny i jego przekonania.

Swoje rozległe doświadczenie w zakresie towaroznawstwa wykorzystywał Franciszek Szeląg w licznych opracowaniach dla praktyki gospodarczej, szczególnie dotyczących mleka i tłuszczów. Niezwykle czynny jako starszy wykładowca prowadził dla studentów wykłady i seminaria. Był opiekunem licznych prac magisterskich i autorem kilku skryptów do ćwiczeń dla studentów (między innymi *Metody badania artykułów spożywczych*, 1959). Był także współautorem, wydanego pod redakcją prof. Aleksandra Lempki, podręcznika akademickiego *Towaroznawstwo produktów spożywczych* (PWE, Warszawa wyd. 1: 1970, wyd. 2: 1984).

W ostatnich latach życia Doktor Franciszek Szeląg poświęcił się całkowicie pracy dydaktycznej. Kontynuował tę pracę także po przejściu na emeryturę w roku 1972. Za zasługi na polu nauki i dydaktyki został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Honorową Odznaką Miasta Poznania, a za zasługi w czasie wojny Medalem za Zasługi w Obronności Kraju.

Pozostał w pamięci jako na wskroś uczciwy i prawy człowiek, zawsze życzliwy i wyrozumiały.

Maria Aleksandra Smoczkiewiczowa